

для вперше прийнятих до поліції складає 323 год. (для майбутніх фахівців кримінальної поліції – 361 год.), а для досвідчених практичних працівників, які завершують своє навчання – 266 год. Якщо порівняти цей обсяг із навчальними планами закладів системи МВС України, то це порівняння буде не на користь вітчизняних.

Досить корисним також уявляється порівняння змісту начального матеріалу з криміналістики у поліцейських закладах освіти Німеччини та України, особливо у галузі криміналістичної техніки як галузі, що не надто суттєво залежить від специфіки правового регулювання кримінального процесу, отже, не повинна мати значних розбіжностей у різних країнах.

У Німеччині криміналістична техніка трактується як природничо-технічна частина криміналістичної науки, яка розробляє науково-технічні засоби і методи пошуку, виявлення та дослідження слідів злочину й інших речових доказів. При цьому до її структури включено основні розділи, що вміщують актуальні досягнення природничих і технічних наук до вирішення завдань судочинства. Особливо слід відзначити найбільш вагомі для даної сфери положення хімії (дослідження наркотиків, інших сильнодіючих речовин), біології (дослідження ДНК) та комп'ютерних наук (апаратні та програмні дослідження), які в Україні до складу криміналістичної техніки частково не входять зовсім, а частково відносяться до розділу криміналістичного дослідження матеріалів, речовин і виробів. У вітчизняних підручниках і навчальних посібниках з криміналістики такі теми висвітлені вкрай фрагментарно через їх недостатню наукову розробленість.

Підсумовуючи викладене відзначимо, що вдосконалення техніко-криміналістичної підготовки фахівців для органів Національної поліції у закладах вищої освіти системи МВС України потребує вжиття заходів щодо забезпечення адекватного обсягу викладання криміналістики на всіх рівнях вищої освіти (молодший бакалавр, бакалавр, спеціаліст, магістр); вдосконалення навчально-методичних матеріалів з криміналістики (навчальних і робочих програм, підручників, навчальних посібників) у частині криміналістичної техніки з обов'язковим вивченням можливостей використання ДНК-аналізу для вирішення завдань судочинства; криміналістичного дослідження наркотичних, отруйних, сильнодіючих речовин; криміналістичного дослідження цифрових носіїв інформації.

Видається, що слід значно підвищувати рівень співпраці між закладами вищої освіти системи МВС України та підрозділами Експертної служби МВС України з метою забезпечення розвитку криміналістичної техніки як розділу науки та складової навчальної дисципліни, оскільки в цивільних університетах і правничих школах такий розвиток є практи

Підставою застосування до акціонерів відповідальності за зобов'язаннями товариства повинна бути відповідальність за дії (бездіяльність) акціонерів, що призвели до неплатоспроможності (банкрутства) АТ. Чинне законодавство, а саме Господарський кодекс України (далі – ГК України) [3], передбачає відповідальність виключно юридичних осіб, холдингових компаній, за зобов'язаннями корпоративного підприємства, якщо через дії або бездіяльність холдингової компанії корпоративне підприємство виявиться неплатоспроможним та визнається банкрутом (ч. 6 ст. 126 ГК України). При цьому поза увагою українського законодавця лишився вкрай важливий аспект відповідальності фізичних осіб – акціонерів та інших юридичних осіб – акціонерів, якими може бути завдана не менша шкода товариству. Так, Б. В. Шуба говорить про можливість застосування відповідальності не лише до юридичних осіб, а й до фізичних осіб учасників господарських товариств, оскільки ризики для інтересів кредиторів, зумовлені відносинами контролю-підпорядкування мають місце незалежно від організаційно-правової форми учасника. Для цього вчений пропонує скасувати обмеження передбачені ст. 126 ГК України та замінити поняття асоційованих підприємств на поняття фактичних відносин залежності [4, с. 14].

Частиною 6 ст. 126 ГК України передбачено, що якщо корпоративне підприємство через дії або бездіяльність холдингової компанії виявляється неплатоспроможним та визнається банкрутом, то холдингова компанія несе субсидіарну відповідальність за зобов'язаннями корпоративного підприємства. При цьому під холдинговим корпоративним пакетом акцій (часток, паїв) розуміється пакет акцій (часток, паїв) корпоративного підприємства, холдингової компанії, який перевищує 50 % чи становить величину, яка забезпечує право вирішального впливу на господарську діяльність корпоративного підприємства, холдингової компанії (п. 5 ст. 1 Закону України «Про холдингові компанії» [5]).

Оскільки холдингова компанія через систему корпоративного управління може привести корпоративне підприємство до негативної економічної ситуації (укладання невідгідних угод, банкрутства), то необхідними є гарантії, за допомогою яких холдингова компанія відшкодувала б збитки як дочірньому підприємству, так і його кредиторам [6, с. 245–253]. Такі гарантії, зазначає О. Воловик, мають подвійну природу: вони характеризуються превентивним характером, а їх компенсаційна функція дозволяє забезпечити приватні інтереси кредиторів і корпоративного підприємства [7, с. 141].

В. Д. Примак говорить про критерії допустимості й доцільності законодавчого закріплення субсидіарної відповідальності за зобов'язаннями юридичних осіб з боку їх учасників (з

При цьому така відповідальність акціонерів повинна мати виключно субсидіарний додатковий характер. Додаткова відповідальність означає, що у зобов'язанні беруть участь два боржники, один з яких є основним – АТ, а інший додатковим (субсидіарним) – акціонер(и). Підставою притягнення до відповідальності додаткового боржника є відмова (неможливість) основного боржника задовольнити вимогу кредитора або відсутність відповіді основного боржника на пред'явлену кредитором вимогу протягом розумного строку (ч. 1, 2 ст. 619 ЦК України). Акціонери товариства повинні притягуватися до особистої відповідальності за його зобов'язаннями тільки у випадку недостатності майна самого товариства для задоволення претензій кредиторів, як це відбувається при процедурі банкрутства. Отже, кредитори АТ не мають права безпосереднього пред'явлення своїх вимог до акціонерів товариства (як це відбувається з гарантами, поручителями і т.п.). Притягнення акціонерів товариства, які мають право вирішального впливу до відповідальності за його боргами може бути здійснено тільки через процедуру банкрутства, а не шляхом звернення до них із прямим позовом. Особливість субсидіарної відповідальності акціонерів, що мають вирішальний вплив, полягає в наступному: 1) між АТ та зазначеним акціонером повинна встановлюватися вирішальна залежність; 2) саме винними діями (бездіяльністю) таких акціонерів повинна спричинитися шкода АТ; 3) відсутність у АТ можливості самостійно задовольнити вимоги кредиторів.

#### Список бібліографічних посилань

1. Про акціонерні товариства : закон України від 17.09.2008 № 514-VI // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17> (дата звернення: 31.10.2019).
2. Цивільний кодекс України : закон України від 16.01.2003 № 435-IV // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 31.10.2019).
3. Господарський кодекс України : закон України від 16.01.2003 № 436-IV // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення: 31.10.2019).
4. Шуба Б. В. Відповідальність учасників господарського товариства як засіб захисту інтересів його кредиторів (порівняльно-правовий аналіз німецького і українського права) : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. Харків, 2005. 20 с.
5. Про холдингові компанії в Україні : закон України від 15.03.2006 № 3528-IV // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3528-15)